

1. Вовед

Сообраќајната психологија е млада гранка во полето на Психологијата. Таа првенствено се однесува на “студијата за однесувањето на патниците и психолошките процеси, потцртувајќи го тоа однесување”, (Rothengatter, 1997, 223) како што е врската помеѓу однесувањето и сообраќајните несреќи, транспортната психологија, некогаш е во врска со мобилизирана психологија, го има нејзиниот фокус на мобилните изданија, индивидуалните и социјалните фактори во движењето на луѓето и добрата и Travel Demand Management(TDM).

Нема единствена теоретска основа во сообраќајната психологија, туку повеќе специфични модели на објаснување, како што се перцепирачки, внимателни, социјални, мотивирачки и емотивни решавачки фактори на мобилното и сообраќајното однесување. Еден од тие однесувачки модели ги дели различните должности, опфатени од учеството во сообраќајот, во три хиерархиски нивоа: стратемиско, тактичко и одвивачко ниво. Моделот ја демонстрира разликата на одлуката и одговорноста да се усогласат при управување со возило. Како и да е, до сега, кај повеќето од психолошките модели постојат ризични теории како што е хипотезата за ризичната компензација, Фулеровиот модел за одговорност, и според тоа не се доволно прецизирани за конкретно однесувачко пророкување и контрола. Ова е делумно обврзано со значајноста на индивидуалните разлики, поважна тема во психологијата која што сеуште не одговара доволно во сообраќајот и транспортот. Од друга страна, социјално – психолошките став – однесување модели, како што е Ајзеновата теорија на планираното однесување, било од помош за идентификување на решавачките фактори во мобилните одлуки.

Области на сообраќајната психологија:

Истражување за однесувањето и сообраќајните несреќи

Заштита од сообраќајни несреќи и подобрување на сигурноста во сообраќајот

Истражување и советување по прашањата за мобилноста, транспортната економија и инженерството

Психолошка проценка и советување / рехабилитација

Психологија во железничкиот и воздушниот сообраќај

Појава

1.1 Истражување за однесувањето и сообраќајните несреќи

Ова истражување се однесува на различни групи на патници (возрасни групи, начини на транспорт), но исто така и на патниот модел и моторните возила. Објаснувањето и пророкувањето на однесувањето на патникот зависи од развојот докажани и сигурни модели за улогата на човечкиот фактор во мобилното однесување и особено возачките способности. Истражувањето за психолошката сообраќајна несреќа и однесување е поврзано со, на пример:

Анализи на возачките одговорности, промена на планирањето од традиционална сензомоторичка одговорност во одговорност со високо предупредувачки судир,

Перцепција, познавање и внимателност при возење, ...

Возачка состојба, ..., претпазливост и умор,

Личност на возачот, ризикување, став, мотив за возење и емоции,

Интеракции и социјална психологија на возењето,

Врската помеѓу лицноста и околната позадина на однесувањето, јавно однесување, ненадејни конфликт и несреќи

Работа на теоријата на “ризична компензација”.

1.2 Заштита од сообраќајни несреќи и подобрување на сигурноста во сообраќајот

Во ефикасното подобрување на сигурноста во сообраќајот голема улога играат образованието и информираноста, но како најважни фактори се јавуваат поимите повеќе познати како “4-E”:

присилување (enforcement), образование (education), техника (engineering), поттикнување/економија (encouragement/economy). Главна цел е промовирање на заштитата со влијаење и изменување на однесувањето со легални, образовни, возни и патно – специфични мерки; обука за возење, образование за инструктор, информираност за возачки изданија, кампања за дизајн и маркетинг, ефективно принудување.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com